

В.В.Стинська,
кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»,
Л.М.Заяць,
кафедра патологічної фізіології
Івано-Франківський державний медичний університет
З.М.Ящишин,
кафедра патологічної фізіології
Івано-Франківський державний медичний університет
Н.І.Барила,
кафедра внутрішньої медицини № 2 та медсестринства
Івано-Франківський державний медичний університет

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ – ОСНОВА СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Нові соціально-економічні реалії зумовили суттєві зміни у функціонуванні закладів вищої освіти (ЗВО), орієнтуючи їх на підготовку нової генерації фахівців, які мають вирізнятися креативністю, ініціативністю, конкурентоздатністю та мобільністю задля задоволення особистісних, освітніх і професійних потреб. Це актуалізує насамперед питання підвищення загальнонаукового, загальнокультурного та професійного рівнів науково-педагогічних працівників, тобто їх професійної компетентності.

Професійна компетентність викладача – це інтегрована на функціональному рівні система, яка відображає змістову основу професійної діяльності. Викладач ЗВО виконує різні функції та здійснює різні види діяльності, кожен з яких потребує певних мотивів (прагнення виконувати певний вид діяльності, ставлення до цього як до професійної цінності, удосконалення у цьому виді діяльності), знань (про специфіку цього виду діяльності), відповідних якостей і вмінь (здатність здійснювати відповідну діяльність). З огляду на це є всі підстави говорити про окремі види компетентностей, які відповідають функціональному складу науково-

педагогічної діяльності викладача, що загалом складають його професійну компетентність.

Отже, можна виділити такі види компетентностей викладача ЗВО: педагогічна (предметна, дидактична, методична), психологічна, комунікативна, управлінська, проєктивна, рефлексивна та ін. Коротко розглянемо кожен з них.

Педагогічна компетентність:

Предметна компетентність викладача – визначається як теоретико-практична готовність до викладання предмета: вміння аналізувати, синтезувати, узагальнювати інформацію; викладати навчальний матеріал лаконічно, послідовно, переконливо, системно.

Дидактична компетентність викладача визначається як пізнавально-теоретична готовність до здійснення освітнього процесу (вміння структурувати навчальний процес; оптимально відбирати методи, прийоми і засоби навчання та ін.).

Методична компетентність викладача проявляється в його поінформованості, використанні різних освітніх технологій, методів і засобів навчання, розробці дидактичних матеріалів тощо.

Психологічна компетентність викладача визначається як готовність до професійно-особистісного розвитку, співпраці з колегами та слухачами.

Комунікативна компетентність викладача визначається рівнем і стилем спілкування, виступає необхідною умовою особистої, професійної та громадської діяльності.

Управлінська компетентність викладача визначається як здатність приймати, організовувати та реалізовувати управлінські рішення і контролювати освітній процес та власну професійну діяльність для досягнення прогнозованого результату.

Проективна компетентність викладача полягає у здатності розробки, визначення та втілення освітніх проєктів, аналізу партнерських стосунків, ділового співробітництва, передбачення наслідків професійної та особистої діяльності.

Рефлексивна компетентність викладача полягає у здатності аналізувати результати власної діяльності та скеруванні зусиль на її удосконалення тощо.

Таким чином професійна компетентність викладача ЗВО є інтегрованою системою, що визначається професійними знаннями і вміннями, мотивами діяльності, ціннісними орієнтаціями, що проявляються у мові, стилі спілкування, загальній культурі, володінні методикою викладання дисципліни, здатністю будувати паритетні стосунки зі студентами, професійно значущими особистісними якостями.